

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

Вісник
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

«ФІЛОСОФІЯ»

Випуск 51

Харків
ХНПУ 2018

Редакційна колегія:

М.Д. Култаєва – д-р філософ. наук, проф., зав. кафедрою філософії, головний редактор; Україна;
Н.В. Радіонова – д-р філософ. наук, проф. заступник головного редактора; Україна;
С.В.Бережна – д-р філос. наук, проф.; Україна;
Бертелсен Дейл – д-р філософії, професор Блумбергського університету; США;
Гулда Мечислав – д-р соціологічних наук, професор Гданського університету; Польща;
І.Д. Денисенко – д-р філософ. наук, проф., Україна;
І.О. Радіонова – д-р філософ. наук, проф.; Україна;
О.О.Дольська – д-р філософ.наук, проф., Україна;
О.В. Садох – д-р філософ. наук, проф.; Україна;
М.В.Триняк – д-р філос.наук, проф.; Україна;
О.М. Роговський – д-р філос., наук, проф.; Україна;
К. Штадлер – д-р філос. наук, професор Віденського Інституту права, Австрія.

Редакційна рада:

В.П.Андрущенко – д-р філос.наук,проф.,член-кореспондент НАПН України
М.І.Бойченко - д-р філос.наук,доцент;
Б.Б.Буяк - д-р філос.наук,проф.,
О.Є.Гомілко - д-р філос.наук,проф.,
Ю.Ю.Калиновський - д-р філос.наук,проф.,
С.Ф.Клепко - д-р філос.наук,доцент,
Н.С.Корабьова - д-р філос.наук,проф.,
С.А.Крилова - д-р філос.наук,проф.,
С.В.Куцепал - д-р філос.наук,проф.,
С.І.Максимов - д-р філос.наук,проф.,член-кореспондент НАПрН України
В.В.Лях - д-р філос.наук,проф.,
С.В.Пролєсв - д-р філос.наук,проф.,
І.В.Степаненко - д-р філос.наук,проф.,
Н.В.Хамітов - д-р філос.наук,проф.

Постановою Президії ДАК України №1-05/4 від 26.05.2010 року збірник внесено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Спеціальність ДАК: філософські науки.

Електронну версію журналу включено до Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. Збірник зареєстровано в міжнародних каталогах періодичних видань та базах даних: Ulrichsweb Global Serials Directory, OCLC WorldCat, Open Academic Journals Index (OAJI), Research Bible, BASE, Index Copernicus, має бібліометричний профіль в системі Google Scholar.

ISSN 2312-1947 (Print), ISSN 2313-1675 (Online)

Засновник:

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

Затверджено вченою радою

Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди

Протокол №7 від 25 жовтня 2018 року

Вісник ХНПУ ім. Г.С. Сковороди «Філософія» / Харк. нац. пед. ун-т

Ф 48 ім. Г.С. Сковороди. – Харків: ХНПУ, 2018. – Вип. 51. – 226 с.

Науковий вісник містить праці аспірантів, докторантів, кандидатів та докторів наук, які відображають широкий спектр філософських проблем у галузі методології і діалектики пізнання, філософської антропології і філософії культури, соціальної філософії виховання, психології творчості та духовності. Видання розраховане на аспірантів, викладачів та студентів, на всіх, хто цікавиться філософією.

©Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, 2018

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ФІЛОСОФСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ, ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ

<i>Мозговий Л.І., Бутко Ю.Л.</i> Концепт даоської антропомістики на перетині східної та західної філософії	3
<i>Бродецкая Ю.Ю.</i> Эпоха тотальной глухоты: природа и последствия антикультурного проекта	12
<i>Окорокова В.В.</i> Постмодерна культура як світ симулякрів	23
<i>Grigороva N.V.</i> Philosophical dialogue and its linguistic representation: german and ukrainian traditions	34
<i>Мухіна І.Г.</i> Цивілізаційні наслідки «культурної революції» у поглядах російських теоретиків першої половини ХХ століття	39
<i>Литвинюк Л.В.</i> Біографія як капсула часу: нотатки з Х конференції філософів слов'янських країн	50
<i>Кобзева І.О.</i> Людина на шляху до краси з позицій філософії	71
<i>Кобзева Ю.Ю.</i> Терапевтична функція філософської есеїтики	81

РОЗДІЛ ІІ. ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

<i>Тищенко Т.І.</i> Евристичний потенціал педагогічних метафор	91
<i>Бурлука О.В.</i> Самоосвіта особистості як спосіб формування стратегії життя	100
<i>Парфьонова О.І.</i> Концепт доброчесності у шкільній освіті через призму нового освітнього законодавства	112
<i>Дроботенко М.О.</i> Філософ як громадський (публічний) інтелектуал	126
<i>Мищенко В.И.</i> Созидательность, как стратегия выживания и концепция образования	139
<i>Якимчук О.</i> Соціокультурні та економіко-політичні передумови створення державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття»)	164
<i>Шостя С.П.</i> Використання інформаційно-комунікаційних технологій при формуванні творчого мислення учнів	177
<i>Сімакова Н.М.</i> Особливості фахової підготовки майбутніх суб'єктів процесу законотворення в галузі освіти	190
<i>Малишева А.А.</i> Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського у сучасних соціокультурних контекстах	202

РОЗДІЛ ІІІ. СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ

<i>Шаповал Н.В.</i> Симуляція і симулякр в теорії Ж. Дельоза	211
--	-----

УДК 111.32;141.319.8:37.015.31

ORCID: 0000-0001-8543-6599

ЛЮДИНА НА ШЛЯХУ ДО КРАСИ З ПОЗИЦІЙ ФІЛОСОФІЇ

І.О. Кобзева, канд.пед.наук, докторант кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Прагнення до краси, невід’ємно від людини. Краса представляє собою одне з найбільш складних і обговорюваних питань філософської антропології. Автор розглядає красу людини через призму інтересів філософії.

Ключові слова: людина, краса, Античність, Середньовіччя, Відродження.

«...что есть красота и почему ее обожествляют люди? Сосуд она, в котором пустота, или огонь, мерцающий в сосуде?»

Николай Заболоцкий

Проблема краси приваблювала мислителів і дослідників з найдавніших часів. Відзначимо, що історично першим «одухотворенням» краси був античний ідеал калокагатії, завдяки якому естетично прекрасне злилося з етичним добром, благом, що дозволяло піднести красу над сприйняттям виключно зовнішньої привабливості об’єкта. «Краса традиційно зараховувалася до категорії вищих (граничних) цінностей, поряд з добром, істиною і справедливістю. Це чільна тема для давньогрецьких, елліністичних і середньовічних філософів; і залишалася центральною для філософської думки аж до рубіжу XVIII – XIX століть, будучи представленою в роботах таких мислителів, як Шефтсбері, Ф. Хатчесона, Д. Юма, Е. Берка, І. Канта, Г. В. Ф. Гегеля, А. Шопенгауера. До початку XX століття краса занепала і як предмет філософського дослідження, і в якості основної мети всіх мистецтв. Але, незважаючи на це, в останньому десятилітті спостерігалось відродження інтересу до цієї проблематики. Саме зацікавленість в проблемі краси, вийшла за межі естетики і є основним ключем до пошуку нового статусу краси людини у філософії.

Проблема краси і зовнішньої привабливості може змінюватися в

залежності від контексту і тій галузі науки, крізь призму якої, ми розглядаємо проблему. У філософії розглядається образ краси в свідомості людини і, як вищий суб'єктивний критерій естетичного ставлення до всіх проявів реальності.

Робота присвячена актуальній на сьогоднішній день проблемі значущості багатогранних цінностей краси в різні історичні епохи з точки зору філософії.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Для визначення символічно-образної виразності краси, як принципу, що обумовлює можливість становлення людської сутності і її буття, були використані ідеї Августина, Ф. Шеллінга, Г.В. Ляйбніца, Жан-Поля Сартра, М.О. Гершензона, О.Ф. Лосєва, М.М. Бахтіна, М.В. Гоголя, Р. Барта, Е. Левінаса, М. Ямпольського, Ж. Делеза. Філософсько-культурологічний підхід до людської красі розглядає останню у взаємозв'язку з мистецтвом і представлений О. Шпенглером, О.Ф. Лосєвим, Й. Вінкельманом, П. Бурдьє. За останній період захищені дисертації: в 2007 році О.В. Бичков'як на тему «Єдність істини, добра і краси у філософії В.С. Соловйова», де доліджується чуттєве начало духовного досвіду, яке лежить в основі всеєдності В.С. Соловйова, в 2012 році С.А. Крилової на тему: «Краса як феномен соціального буття людини (соціокультурні та гендерні аспекти)», в 2016 році О.І. Матвієнко «Краса як атрибут природи і культури» з приводу атрибутивного та орієнтаційно-спонукального значення краси для людини, культури і суспільства.

Мета статті – осмислити та дослідити красоту як феномен філософської антропології.

Виклад основного матеріалу. Краса – незбагненна таємниця. Її осмислення повно загадок. Перш за все загальний критерій краси взагалі відсутній. В кожному епоху народжуються специфічні образи краси. Те, що захоплює людей в одній культурі, може викликати огиду в іншій.

В багатьох різних філософських, антропологічних, культурологічних, естетичних роботах наводяться безліч понять, прирівняних до «краси», або

які використовуються для визначення краси. При цьому, незважаючи, на хоча і такий пильний інтерес дослідників, сам феномен краси залишався тим, що «вислизає», видозмінюється, не завжди підвладний точній фіксації і, як зазначає О. Буткевич, краса – це «така вічна проблема, щодо якої найбільше сказано і найменше ясно» [4, с. 5]. На думку професора Андрущенко Т.І., більш-менш усталеного визначення краси в науковій і філософській літературі немає. Історико-філософська традиція від Платона і до наших днів, обґрунтовуючи розуміння «краси», як досконалості предмета у відповідності до його сутності й практичного призначення, дає про неї лише приблизне уявлення [2, с.273].

Саме уявлення про те, яке тіло вважати красивим, не залишається незмінним протягом століть. І кожне століття, а іноді навіть і кожне десятиліття вносить свої корективи в поняття краси. Краса людини, в класичній філософії досліджувана в антропологічних версіях онтологічних теорій постає, як виразна форма або спосіб людського буття. Таким чином, саме краса людини в тілесній формі гармонії, затвердила якісно інший початок людської сутності.

Саме в давньогрецькій філософії виникла ідея краси, як космічного явища, і була створена духовна ієрархія цінностей, виражена в триєдності – істини, добра і краси. Краса повинна бути присутня на всіх етапах становлення особистості, сприяючи її гармонійному розвитку та досконалості. І дійсно, краса, поряд з істиною і добром, незмінно виступає в складі вихідної тріади цінностей, що представляє фундаментальні підстави буття.

Ще з давніх часів в містах Греції організовувалися конкурси серед молоді. Одним з таких, був конкурс чоловічої та жіночої краси, на якому мешканцям Еллади була надана можливість подивитися на фізичні й моральні якості своїх громадян. До участі в конкурсі не допускалися особи, які порушили моральні норми. І це цілком закономірно: в уявленні древніх греків гармонійно розвиненою людиною була сильна та прекрасна тілом,

духовно стійка, з високорозвиненим почуттям громадянської доброти. Названа єдність у визначній мірі закріплювалася в слові калокагатія (від грец. kalos – прекрасний і agathos – добрий), яка й визначала дві сторони – характеристику тіла, натренованого атлетичними вправами, і характеристику душі, що була відповідною красі постави, жестів, поз. Істинно прекрасною людиною, таким чином, могла бути зовні красива й внутрішньо добра людина [14, с. 4-13]. З появою калокагатії естетичний образ людини знаходить своє втілення та закріплюється в уявленнях про красу людини зовнішню та внутрішню. Отже, гармонія тілесного й духовного, внутрішнього й зовнішнього стає центральною темою всього давньогрецького мистецтва.

В процесі самопізнання Антична Греція зазнала на собі вплив почуття краси. Тут переважають онтологічні трактування краси. Краса сприймається, як явище об'єктивне і онтологічне за своєю суттю, пов'язане з досконалістю Універсуму, з розумінням космосу, як світового порядку, універсальної гармонії давньогрецькими натурфілософами, Піфагором і Гераклітом. У Платона краса трактується як ейдос, об'єктивно існуючий лише в світі ідей (і який зумовлює матеріальний світ та світ людини, як гармонійний). Аристотель інтерпретує красоту, яка полягає в самих речах матеріального світу «велич і порядок», при цьому він визначає сферу проживання людської краси, як сферу людських емоцій, де виявляються закони естетичного впливу трагічної фігури на глядача – так звані мімесис і катарсис. Для піфагорійців краса людини – духовний імпульс, що проникає в людину зі світу, космосу й перетворює людське буття.

Античність відкриває завісу таємниці людської краси, яка постає тут у вихідному, генетичному вигляді. У цей період виявляється якийсь принцип впливу людської краси на власне людське, людяність, що знаходиться в процесі становлення, як і деякі фактори, цей вплив підсилюють і візуалізують. Сплетення прекрасного та доброго було обумовлено прагненням панівної верхівки та її ідейних виразників підняти моральні

принципи до рівня естетичного, закріпити їх в почуттях, в естетичній свідомості. Це прагнення знайде свій розвиток в усі наступні епохи – більш кращого способу робити воістину глибокий вплив на суспільну свідомість особистості, людство, здається, ще не придумало. В процесі самопізнання Антична Греція зазнала на собі вплив почуття краси і об'єктивації людської сутності.

Тут слід зауважити, що в різні періоди грецької цивілізації, краса людини ставилася на різні місця. В один час на перше місце ставилася тілесна краса. Особливо це помітно на прикладах античної міфології, яка впливала на формування світогляду стародавніх. Зовнішня краса божества в міфологічному тексті була завжди домінуючою. Статуї грецьких богів втілюють прийняті в суспільстві естетичні сили й наближені до них цінності – красу, молодість, здоров'я, силу, рух і все інше, що являє собою духовну цінність. У більш пізні часи, у вченні стоїків, тілесна краса поступається моральній красі, що говорить про розрив цих двох понять, раніше злитих воедино. На думку Епіктета, красу людини неприпустимо зводити до краси тілесної. Тіло і волосся не є прекрасними, та прекрасними можуть бути людський розум і воля. Саме від розуму і волі залежить, чи можна людину назвати естетичною [14, с. 4-13]. Загалом в античності краса та міра піднесені на вершину в ієрархії цінностей і благ і втілені саме в красі людського тіла.

В епоху Середньовіччя відбулося ототожнення природи краси з Божим творінням. Специфіка середньовічного ідеалу людської краси в двох іпостасях культури – церковній та народній («низовій») – як способу символічно-образного здійснення людського буття в кожному з цих ідеалів. Поступово естетичний образ людини втрачає тілесність і відповідно до теоцентричного підходу зводиться до внутрішньої краси. Красою ж зовнішньою, тілесною нехтували у порівнянні з красою серця, відтак поза увагою залишалася і краса помислів та вчинків. Зовнішня краса суєтна, мінуща й нерідко оманлива. Тома Аквінський, Августин Блаженний, Єзнік Кохбаци та інші філософи-богослови цього періоду одностайно

висловлюються щодо існування прекрасного та краси на Землі, як результату Божого промислу. Плотін визначає красу як спосіб сходження до божественного: «Краса тіл виникає завдяки спільності, що виходить від богів логосом».

Величезний внесок в розуміння прекрасного і краси в латинське Середньовіччя (VI-XV століття) внесли роботи У. Еко. Він зазначає, що досить популярною темою в Середньовіччі, було протиставлення між красою зовнішньої і красою внутрішньої, але в цьому випадку тлінність земної краси, її швидкоплинність сприймалися з великим жалем. Таким чином, Середньовіччя демонструє «осінню ностальгію за красою, засудженої на в'янення» [16, с. 25].

Предметом ідеалізації в епоху Відродження стала не тільки духовна велич людини, а також її фізичні ознаки: краса оголеного людського тіла стала мірою краси загалом. Відтак формула софіста Протагора «Людина є міра всіх речей, існуючих – що вони існують, неіснуючих – що вони не існують» набула нового ренесансного звучання. Цей вислів давньогрецького мислителя допомагає зрозуміти пояснення Секста Емпірика того, що «Протагор ... мірою називає критерій, речами – справи, що людина є критерій усіх справ, діянь». Людське тіло перетворюється на витвір архітектури, в цей період краса вивірялася законами математики, бо все тіло людини з голови до п'ят було розділено на частини, для кожної з яких визначалися точні розміри і пропорції. Вважалося, що у пані повинні бути три «речі» білосніжними (шкіра, зуби, руки), три – червоними (губи, щоки, нігті), три – чорними (очі, брови, вії). Всі частини тіла повинні відповідати семи, дев'яти або тридцяти трьом канонам ідеального статури [13].

Сучасна епоха, яка визначає антропологічний принцип філософії як дослідження людини, знаходить гармонійне начало в змінюваному статусі людської краси, універсального, складного і багатогранного феномена. Людська краса стала засобом повернення до природного початку, гармонізації біологічного і соціального начал, тобто засобом відчуження

людини від власної сутності. Дану тенденцію в якості яскравого прикладу уособлюють тези І.А.Єфремова про природну доцільність людської краси, складові плоти і крові його романів. Згідно І.А.Єфремову, природний відбір закріплює в пам'яті роду почуття краси, що служить безпомилковим визначником оптимальної генетичної і психічної організації в механізмах відбору. Таким чином, людська краса закладена в механізмах еволюції і природного відбору, відображає бездоганний і оптимальний стан людського організму. За твердженням письменника, загальні принципи нашої естетичної оцінки людини засновані на виявленні в красі показників здоров'я, бездоганного обміну речовин, життєвого тону. Наприклад, уявляються красивими гладка шкіра, густе волосся, ясні очі, уважний погляд, яскраві губи, пряма постава, «гордо» посаджена голова та інші «ознаки активності, енергії, добре розвиненого і яке знаходиться в постійній дії або тренуванні тіла...» [6, с. 61, 107].

Поряд з фізичними параметрами краси (естетичний аспект) існує набір, який описує красу, як особистісну характеристику («краса душі»), як моральний ідеал, як схвальну оцінку «вчинків і стосунків» (етичний аспект). Слід також зазначити, що до етичних категорій відносять: добро, благо, справедливість, обов'язок, совість, відповідальність, гідність і честь, які в ряді досліджень [12, с. 73-82] приписуються красивим людям. До внутрішньої краси, окрім краси вчинків та відносин, можна долучити і красу світогляду – його цілісність, завершеність й, одночасно, відкритість [7, с. 183-185]. Справедливо зазначає Л.Газнюк, що «...тіло і дух, який в ньому живе, можуть і повинні складати єдине ціле» [5, с. 59]. Відповідно зовнішня краса завжди так чи інакше пов'язана із внутрішньою. Тут ми знов стикаємося з античним поняттям «калокагатія», яке пов'язане з архетипом цілісності і «...виражає гармонію морально-етичного та естетичного вимірів людського буття. В більш вузькому сенсі термін може означати ідеал морального та фізичного вдосконалення» [15, с.162]. Даний архетип показує, що на глибинному рівні люди прагнуть до поєднання зовнішньої та

внутрішньої краси. Перехід суспільства, як соціокультурної системи до якісно іншого стану, пов'язаного з новим йому властивим «набором» вищих смислів свободи, справедливості, честі, індивідуальності, краси супроводжується розвитком форм естетичного абсолюту, ідеалу або канону краси людини [1, с. 137]. Краса людини в буденній свідомості переживається насамперед, як краса тіла. Усвідомлюючи це, С. К'єркегор виділяв «естетичний», «етичний» та «релігійний» типи людей. «Естетичному» типу властиве прагнення до фізичної краси та насолоди. Він керується задоволенням. Його суб'єктивна рефлексія веде його до суб'єктивної істини [9, с. 158].

У розумінні вищих цінностей відбувається самопізнання людиною своєї сутності. В людській сутності закладено прагнення до краси та людина рухається тисячолітніми шляхами до її досягнення. Краса в ряду вищих смислів не тільки розкриває людині її сутність, але здійснює людське буття. Ми змогли побачити, що в історії людських суспільств, мала місце історична динаміка розвитку канонів людської краси. Проблема краси та зовнішньої привабливості може змінюватися в залежності від контексту, від галузі науки, яка її розглядає. Але слід зазначити, що в більшості випадків, еталони краси передаються з покоління в покоління і дуже добре зберігаються.

Краса пройшла особливий тисячолітній шлях. На завершення хочеться сказати словами професора О.М. Петруніна, «час змінює нас як фізично, так і внутрішньо, зовнішність не залишається з вами назавжди. У той час, як внутрішня краса людини залишається з нами вічно. Поверхнева краса не здатна справити сильне враження. Внутрішня і зовнішня краса – це єдине гармонійне ціле, що доставляє моральне і естетичне задоволення. Внутрішня краса видна зовні і робить тіло зовні красивим, але головне – це гармонія душі і тіла. Внутрішня краса людини повинна поєднуватися з зовнішньою. Намагайтесь поєднувати їх в собі, і ви будете по-справжньому щасливою людиною» [11, с. 35-44].

Список використаних джерел

1. Андреева Н. С. Красота человека как способ бытия человеческой сущности [Електронний ресурс] / Андреева Н. С // ГБОУ ВПО Государственный аграрный университет северного зауралья. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: https://updoc.site/download/5ad3f8ebad3d3_pdf

2. Андрущенко Т. І. Духовні цінності студентської молоді: сутність, структура, пріоритети. / Гілея (науковий вісник): [зб. наук. праць] / [гол. ред. В.М. Вашкевич]. – К., 2008. – Випуск 11. – С.273
3. Бичков'як О. В. Єдність істини, добра і краси у філософії В. С. Соловйова : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук : спец. 09.00.05 – «історія філософії» / Бичков'як Олена Вікторівна ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет ім. Івана Франка – Львів, 2007. – 20 с.
4. Буткевич О. В. Красота: природа, сущность, формы [Текст] / О. В. Буткевич. – Ленинград : Художник РСФСР, 1979. – 438 с.
5. Газнюк Л. Філософські етюди екзистенціально-соматичного буття: [монографія] / Л.Газнюк. – К. : Парапан, 2008. – 368с.
6. Ефремов И.А. Лезвие бритвы: роман // Ефремов И.А. Сочинения в 3-х тт. Т.3 (Книга первая). –М. : Молодая гвардия, 1975. – 672 с.
7. Крилова С.А. Зовнішня та внутрішня краса: підхід соціальної метаантропології / Гілея (науковий вісник): [зб. наук. праць] / [гол. ред. В.М. Вашкевич]. – К., 2013. – Випуск 74. – С. 183-185.
8. Крилова С. А. Краса як феномен соціального буття людини (соціокультурні та гендерні аспекти) [Текст] : автореферат дис. ... д-ра філос. наук : спец. 09.00.03 «соціальна філософія та філософія історії» / Крилова Світлана Анатоліївна ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова – Київ, 2012. – 35 с.
9. Кьеркегор С. Или-или. Фрагмент из жизни [Текст] / Сёрен Кьеркегор ; пер. с дат. Н. Исаевой, С. Исаева. М. : Академический проект, 2014. – 774с.
10. Матвієнко О. І. Краса як атрибут природи і культури : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук спец. 09.00.03 – «соціальна філософія та філософія історії» / Матвієнко Оксана Іванівна ; Інституті вищої освіти Національної академії педагогічних наук України. –Київ, 2016. – 22 с.
11. Петрунин А.М. О гармонии мира и красоте человека / Петрунин А.М. // Контекст и рефлексия: философия о мире и человеке. – 2017. Том 6. № 2А. – С. 35-44.
12. Погонцева Д. В. Красивая женщина: социально-демографический анализ представлений // Социальная психология и общество. – 2011. – № 1. – С. 73-82
13. Суэми В. Психология красоты и привлекательности / Суэми В., Фернхейм А. – СПб. : Питер, 2009. – 240 с.
14. Федь А.М. Передумови виникнення ідей естетики професійної діяльності педагога за доби античності [Текст] / А.М. Федь // Збірник наукових праць. За матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної науки і освіти» (ДДПУ, 22-24 квітня 2015 року). – Вип. 7. – Слов'янськ: ДДПУ, – 2015. – С.4-13
15. Хамитова Н. Философская антропология: словарь / Под ред. Н. Хамитова – К. : КНТ, 2011. – С.162
16. Эко У. Эволюция средневековой эстетики / Эко У. – СПб. : Азбука-классика, 2004. – 288 с.
17. Crispin Sartwell. Beauty [Електронний ресурс] / Crispin Sartwell // Stanford Encyclopedia of Philosophy. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://plato.stanford.edu/entries/beauty/>

References

1. Andreeva N. S. 2014. Krasota cheloveka kak sposob bytiya chelovecheskoy sushchnosti. [The beauty of man as a way of being human essence] [Elektronniy resurs] Rezhim dostupu do resursu: <https://updoc.site/download/5ad3f8ebad3d3.pdf> [in Russian].
2. Andrushchenko T. I. Dukhovni tsinnosti studentskoi molodi: sutnist, struktura, priorytety. [Intellectual values of the student6age youth: the essence, structure and priorities] / Hileia (naukovy visnyk): [zb. nauk. prats] / [hol. red. V.M. Vashkevych]. – K., 2008.– Vypusk 11. – p.273 [in Ukrainian].
3. Bychkov'iak O. V. Yednist istyny, dobra i krasu u filosoфии V. S. Soloviova. [Unity of truth, good and beauty in the philosophy of V.S.Solovjov] : avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filosoфskykh nauk : spets. 09.00.05 – «istoriia filosoфии» / Bychkov'iak Olena Viktorivna ; Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Lvivskiy natsionalnyi universytet im. Ivana Franka – Lviv, 2007. – 20 p. [in Ukrainian].
4. Butkevich O. V. Krasota: priroda, sushchnost', formy [Tekst] / O. V. Butkevich. – Leningrad : Khudozhnik RSFSR, 1979. – 438 s. [in Russian].
5. Hazniuk L. Filofofski etyudy ekzystentsialno-somatychnoho buttia. [Philosophical sketches of existential-somatic being] / L.Hazniuk. – K.: Parapan, 2008. – p.59 [in Ukrainian].
6. Efremov I.A. Lezvie britvy: roman. [Razor's Edge: novel] // Efremov I.A. Sochineniya v 3-kh tt. T.3 (Kniga pervaya). –M.: Molodaya gvardiya, 1975. – 672 s. [in Russian].
7. Krylova S.A. Zovnishnia ta vnutrishnia krasa: pidkhid sotsialnoi metaantropolohii. [External and internal beauty: approach of social meta-anthropology]. / Hileia (naukovy visnyk): [zb. nauk. prats] / [hol. red. V.M. Vashkevych]. – K., 2013. – Vypusk 74. – p. 183-185 [in Ukrainian].
8. Krylova S. A. Krasa yak fenomen sotsialnoho buttia liudyny (sotsiokulturni ta henderni aspekty) [Tekst] : avtoreferat dys. ... d-ra filoz. nauk : spets. 09.00.03 «sotsialna filosoφiia ta filosoφiia istorii» / Krylova Svitlana Anatoliivna ; Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova – Kyiv, 2012. – 35 s. [in Ukrainian].
9. K'erkegor S. Ili-ili. Fragment iz zhizni [Tekst] / Seren K'erkegor ; per. s dat. N. Isaevoy, S. Isaeva. M. : Akademicheskiiy proekt, 2014. – 774s [in Russian].

10. Matviienko O. I. Krasa yak atrybut pryrody i kultury. [Beauty as an attribute of nature and culture] : avtoreferat dysertatsii na здобuttia naukovooho stupenia kandydata filosofskykh nauk spets. 09.00.03 – «sotsialna filosofii ta filosofii istorii» / Matviienko Oksana Ivanivna ; Instytut vyshchoi osvity Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy. – Kyiv, 2016. – 22 s. [in Ukrainian].
11. Petrunin A.M. O garmonii mira i krasote cheloveka. [On the harmony of the world and the beauty of man] / Petrunin A.M. // Kontekst i refleksiya: filosofiya o mire i cheloveke. – 2017. Tom 6. № 2A. – p. 35-44 [in Russian].
12. Pogontseva D. V. Krasivaya zhenshchina: sotsial'no-demograficheskiy analiz predstavleniy. [Beautiful woman: socio-demographic analysis of views] // Sotsial'naya psikhologiya i obshchestvo. – 2011. – № 1. – p. 73–82 [in Russian].
13. Suemi V. Psikhologiya krasoty i privlekatel'nosti. [Psychology of beauty and attractiveness] / Suemi V., Fernkheym A. – SPb. : Piter, 2009. – 240 s. [in Russian].
14. Fed A.M. Peredumovy vynyknennia idei estetyky profesiinoi diialnosti pedahoha za doby antychnosti. [Prerequisites of the emergence of ideas of the aesthetics of the professional activity of the teacher in the era of antiquity] [Tekst] / A.M. Fed // Zbirnyk naukovykh prats. Za materialamy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Aktualni pytannia suchasnoi nauky i osvity» (DDPU, 22-24 kvitnia 2015 roku). – Vyp. 7. – Sloviansk: DDP, – 2015. – p.4-13 [in Ukrainian].
15. Khamitova N. Filosofskaya antropologiya: slovar' / Pod red. N. Khamitova – K.: KNT, 2011. – p.162 [in Russian].
16. Eko U. Evolyutsiya srednevekovoy estetiki. [Evolution of medieval aesthetics] / Eko U.. – SPb. : Azbuka-klassika, 2004. – 288 s. [in Russian].
17. Crispin Sartwell. 2012. Beauty [Elektronnyi resurs] / Crispin Sartwell // Stanford Encyclopedia of Philosophy. – Rezhym dostupu do resursu: <http://plato.stanford.edu/entries/beauty/> [in English].

ЧЕЛОВЕК НА ПУТИ К КРАСОТЕ С ПОЗИЦИЙ ФИЛОСОФИИ

И.А. Кобзева

Стремление к красоте, неотъемлемо от человека. Красота представляет собой один из наиболее сложных и обсуждаемых вопросов философской антропологии. Автор рассматривает красоту человека через призму интересов философии.

Ключевые слова: человек, красота, Античность, Средневековье, Возрождение.

HUMAN ON THE PATH TO BEAUTY FROM THE STANDPOINT OF THE PHILOSOPHY

I. Kobzieva

This article is devoted to the research of the problem of actual for today the problem of the importance of multifaceted values of beauty in different historical epochs from the point of view of philosophy that shows the evolution in beauty. The desire for beauty is inseparable from the human. The mystery of beauty has been disturbing humanity for centuries. A lot of judgment about it has been made in history. Beauty is one of the most complex and debated issues of philosophical anthropology. Interested in the beauty problem, went beyond the bounds of aesthetics and is the key to finding a new status of human beauty in philosophy. Beauty is considered through the prism of the interests of philosophy.

The most ancient civilizations left a preserved heritage, which captures the philosophical and aesthetic views of ancient peoples on the beauty. Initially the author addresses to the era of antiquity for the reason that it is antiquity that is the base of modern Europe. The rich cultural heritage which remained from ancient Greeks is a cradle of European civilization. Then there is a transition to the Middle Ages, the Renaissance, starting from the Renaissance, beauty is gradually freed from religion and ends with the study of beauty in modern civilization. The category of beauty is also considered as an element of the ancient kalokagathia.

At the deepest level, people always strive to unite external and internal beauty. In the understanding of higher values, a person's self-knowledge takes place. The beauty of a man not only reveals his essence to man, but also realizes human existence. The idea of which body to be considered beautiful does not remain unchanged over the centuries. And every century, and sometimes even every decade, makes its own adjustments to the concept of beauty.

Key words: human, beauty, Antiquity, Middle Ages, Renaissance.